

FÖR DETALJPLAN BÅGEN LINDESBERGS KOMMUN

2024-02-09

UPPDRAG

Uppdragsnamn: 336017, Bågen Lindesberg, MKB för DP
Titel på rapport: Miljökonsekvensbeskrivning för detaljplan Bågen, Lindesbergs kommun
Version: Slutversion
Datum: 2024-02-09

MEDVERKANDE

Beställare: KLARA Arkitekter
Kontaktperson: Louise Granér

Konsult: Tyréns Sverige AB
Uppdragsansvarig: My Nilsson
Handläggare: Lisa Skanser
Kvalitetsgranskning: Johanna Alton

ÖVRIGT

Utskrift: Rapporten läses vid utskrift i liggande A4.
Bilder och illustrationer är skapade av Tyréns Sverige AB om inget annat anges.

Sökväg: O:\STH\336017

Tyréns Sverige AB

Tel: 010 452 20 00
www.tyrens.se

Säte Stockholm
Org.Nr: 556194-7986

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Inledning	4	Alternativ, metod och bedömningsgrunder	15
Bakgrund	4	Planalternativ.....	15
Miljöbedömning i planprocessen	4	Nollalternativ.....	15
Avgränsning av miljöaspekter	4	Metod	15
Områdesbeskrivning	5	Planförslaget	16
Planområdet.....	5	Konsekvensbeskrivning	19
Förutsättningar	6	Riksintresset	19
Aktuella lagrum	6	Stadsbild och vyer	19
Gällande planer/program.....	9	Befintliga byggnader och närområdet	20
Nationella miljömål.....	11	Konsekvenser i relation till intentioner i översiktsplanen	20
Globala hållbarhetsmål	11	Konsekvenser i relation till PBL kap 8 och kulturmiljöanalysens riktlinjer	21
Kort historisk bakgrund	12	Nationella miljömål och kulturmiljöpolitikens mål	21
Det kulturhistoriska sammanhanget.....	12	Globala miljömålet - Hållbara städer och samhällen.....	21
Nuläge	13	Nollalternativ	22
Avgränsning	14	Samlad bedömning	23
Tidsmässig avgränsning.....	14		
Geografisk avgränsning	14		
Saklig avgränsning	14		

INLEDNING

BAKGRUND

Kvarteret Bågen ligger i norra delen av Lindesbergs centrum. Den östra delen, tomt 1, 2, 7 och 8 är bebyggt med fyra villor inom stora tillhörande trädgårdar respektive grönytor. Längst i väster finns två låga lamellhus.

Lindesbergs kommun har beslutat att inleda en detaljplaneprocess för att undersöka möjligheten att utveckla kvarterets östra delar, där de fyra villorna är belägna, genom att tillåta nya större flerbostadshus samt annan centrumverksamhet i ett kollektivtrafikhärläge nära Lindesbergs stadskärna.

De berörda byggnadernas kulturhistoriska karaktäristik och kulturvärden har tidigare bedömts år 2021 (White arkitekter). Både bostadshuset och den östra förrådsbyggnaden inom Bågen 1 samt bostadshuset inom Bågen 8 bedömdes vara byggnader som är särskilt värdefulla från historisk, kulturhistorisk och miljömässig synpunkt att de enligt plan- och bygglagen (PBL 8 kap. 13§) inte får förvanskas. Bostadshuset inom Bågen 2 och 7 bedömdes som värdefull bebyggelse och kan komma att omfattas av plan- och bygglagen 8 kap. 13§ och att ändringar ska göras varsamt i enlighet med PBL 8 kap 17§. Den västra förrådsbyggnaden inom Bågen 1 bedömdes ha ett högt miljöskapande värde men inte som omistlig.

Sammantaget bedömdes att byggnaderna inom berörda tomter hade miljöskapande värden genom att de bildar en väl sammanhållen enhet

som på ett mycket tydligt sätt speglar stilidealen hos bemedlade samhällsklasser under det sena 1800-talet och tidiga 1900-talet (Källa: Kv Bågen, Kulturmiljöanalys, White arkitekter).

MILJÖBEDÖMNING I PLANPROCESSEN

Enligt 6 kap. 3 § miljöbalken (MB) ska kommunen göra en strategisk miljöbedömning när en översiktsplan, detaljplan eller ett program ska upprättas eller ändras, om planen kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Den strategiska miljöbedömningens första steg, enligt 6 kap. 5–6 §§ MB, är därför att undersöka om genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Lindesbergs kommun har i samråd med Länsstyrelsen Örebro län, beslutat att detaljplanen medför betydande miljöpåverkan (BMP) på kulturhistoriska värden den 2023-06-26. Därav togs beslut att genomföra en miljökonsekvensbeskrivning som analyserar och redovisar konsekvenser och effekter av detaljplanens genomförande och på vilket sätt kulturhistoriska värden påverkas.

Föreliggande miljökonsekvensbeskrivning genomförs parallellt med detaljplanearbetet enligt lagstiftningen i 6 kap. miljöbalken. Syftet med en miljöbedömning är att integrera miljöaspekter i planering och beslutsfattande så att en hållbar utveckling främjas. En del av miljöbedömningen

innebär att ta fram en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) vilken ska ingå som beslutsunderlag till detaljplanens samrådshandling (6 kap. 1 § MB).

Syftet med en MKB är att möjliggöra en samlad bedömning av påverkan på människors hälsa och på miljön, där kulturmiljön uttryckligen ingår som en del (6 kap 2§ punkt 3) till följd av planförslagets genomförande.

MKB:n ska även ange hur planförslaget påverkar möjligheten att uppfylla de nationella miljökvalitetsmålen. MKB:n och planförslaget är idag i ett skede där den ska samrådast med allmänheten som då ges möjlighet att lämna synpunkter på planförslagets genomförande.

I miljökonsekvensbeskrivningen beskrivs också konsekvenserna för miljön och områdets sannolika utveckling vid ett nollalternativ, d.v.s. att planen inte genomförs.

AVGRÄNSNING AV MILJÖASPEKTER

I samråd med Länsstyrelsen i Örebro län har kulturmiljö som den enda miljöaspekter bedömts kunna medföra betydande påverkan och lyfts därmed fram i denna miljökonsekvensbeskrivning.

OMRÅDESBESKRIVNING

PLANOMRÅDET

Planområdet är beläget i centrala Lindsberg inom 300 meter från Lindsberg centralstation. Området avgränsas av Kristinavägen i öster, Kaplansgatan i norr, Floragatan i söder samt av fastighetsgränsen mot Bågen 9 och 10 i väster.

Planområdets area är cirka 5000 kvadratmeter. Marken sluttar svagt västerut inom området. Fastigheterna omfattar fyra byggnader som omges av trädgårdar bestående av ett antal storväxta träd, fruktträd och bärbuskar. Byggnaderna är placerade något indragna från vägen. Mindre komplementbyggnader finns i anslutning till villorna.

Figur 2. Planområdet markerat i rött.

Figur 1. Planområdet ungefärligt markerat i rött.

FÖRUTSÄTTNINGAR

AKTUELLA LAGRUM

Kulturmiljölagen (1988:950)

Kulturmiljölagen (KML) syftar till att tillförsäkra nuvarande och kommande generationer tillgång till en mångfald av kulturmiljöer. KML reglerar hanteringen av ortnamn, fornlämningar, byggnadsminnen och kyrkliga kulturminnen samt om utförelse och återlämnande av kulturföremål. Länsstyrelsen har tillsyn över kulturminnesvården i länet och att Riksantikvarieämbetet har överinseende över kulturminnesvården i landet.

Fornlämning 2 kap.

Fornlämningar och fornfynd regleras i 2 kap KML. Fornlämningar är lämningar efter människors verksamhet under forna tider, som har tillkommit genom äldre tiders bruk och som är varaktigt övergivna. Det är enligt KML förbjudet att rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller genom bebyggelse, plantering eller på annat sätt ändra eller skada en fornlämning. Lagen har alltså ett bevarandesyfte och ingrepp i fornlämning är en tillståndsprocess.

Detaljplanerområdet och 2 kap KML

Detaljplanerområdet ligger norr om och utanför gränsen för fornlämningen RAÅ Linde 484:1. Inom RAÅ Linde 484:1 finns stadslager med lämningar från 700-tal e.Kr. och framåt. Kyrkan i Lindesberg är till sina äldsta delar från 1300-talet.

I dagsläget finns inga kända registrerade fornlämningar eller övriga kulturhistoriska lämningar inom kvarteret enligt Kulturmiljöregistret. ***Som en del i planeringen av ett markarbete behöver dock Länsstyrelsen i Örebro län kontaktas för att reda ut om markingreppet riskerar påverka fornlämningar.***

Miljöbalken (1998:808)

Miljöbalken (MB) syftar till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. I de allmänna hänsynsreglerna beskrivs vilka krav som ställs på en verksamhetsutövare för att förhindra skador på miljön.

Riksintresse för kulturmiljövården

Områden av riksintresse för kulturmiljövården är sammanhängande miljöer av särskilt stor betydelse ur ett nationellt perspektiv och regleras i 3 kap 6 § MB. Ett riksintresse för kulturmiljövården är en miljö eller ett landskap som särskilt väl återspeglar viktiga historiska skeenden och samhällsprocesser.

Inom riksintresseområden väger de kulturhistoriska värdena särskilt tungt och områdets värden och potential ska vara fortsatt tongivande vid ändringar.

Riksintresseområden kan skadas genom att man utanför det avgränsade riksintresseområdet utför åtgärder som påverkar riksintresset. Det kan till exempel gälla särskilt höga byggnadsverk. För kulturmiljövården kan sikt samband och landskaps-sammanhang vara av väsentlig betydelse.

Kvarteret Bågen ligger norr om område av riksintresse för kulturmiljövården "Lindesbergs stadskärna" [T 40]. Riksantikvarieämbetets motivering av utpekandet beskrivs i informationsrutan nedan:

Motivering:

Småstadsmiljö som visar centralmaktens strävan vid 1600-talets mitt att grunda nya städer för att främja den för riket viktiga bergshantering och den förindustriella stadens bebyggelse och liv.

Uttryck för riksintresset:

Den rätvinkliga rutnätsplanen från 1644. Tomtstruktur, äldre småskalig trästadsbebyggelse med större stadsgårdar och enklare utkantsbebyggelse. En grupp större stenbyggnader vid kyrkan och torget.

Landskaps- och miljötyper

Riksantikvarieämbetet har tagit fram en ordlista över "landskaps- och miljötyper" för att förtydliga de kulturhistoriska intentionerna med riksintressena vid kommunala planeringsfrågor. För Lindesberg är två av dem relevanta; "Småstadsmiljö" och "Förindustriell stad".

Miljötypen "småstadsmiljö" avser:

"ett småskaligt för Nordeuropa särpräglat stadsbyggnande som ägde bestånd fram till sekelskiftet 1900 och som karakteriserar en stor del av det svenska stadsväsendet. Kännetecknande för småstaden är bl a dess relativt svaga ekonomiska differentiering, dess mycket fåtaliga tongivande elit, att stadsborgarna fram till slutet av 1800-talet regelmässigt drev visst lantbruk. Ofta bevaras trädgårdar och viss lummighet nära stadskärnan. Vidare spårar man ofta effekter av lokala byggnadsordningar och brandstadgor i bebyggelsen, som var låg utom vid dess centrala torg, där symboliska markeringar av själva stadsvärdigheten även var vanliga. De svenska småstäderna var ofta "trästäder" (jfr Köping, Stadsmiljö)."

Den andra miljötypen "förindustriell stad" eller "förindustriell centralort" avser:

"en speciell ortstyp som under perioden 1400-1800-tal helt eller huvudsakligen präglades av ämbetsmannagårdar och institutioner. Den sammanfaller ofta med Sockencentrum, Boställsmiljöer (se d o) och ibland även med mer diffusa tecken på äldre centralitet, t ex i form av fornminnen. För platser av denna karaktär med mycket lång kontinuitet och entydig relation till en bestämd, vanligtvis mindre region kan ordet Bygdecentrum användas."

Figur 3. Kvarteret Bågen (svart ring) ligger norr om riksintresseområde för kulturmiljövården (röd markering).

BBR, Boverkets byggregler

En eventuell sanering och nybyggnation påverkar kulturmiljön i betydande omfattning. Den kvarvarande bebyggelsen möter en ny årsring och friställs från sitt rumsliga sammanhang. Om byggnadsdelar rivs, eller fastigheten på annat sätt förändras skall, enligt BBR, "förlusten av kulturvärdena vägas in i bedömningen av en ändring".

Plan- och bygglagen (2010:900)

Plan- och bygglagen (PBL) reglerar hur mark- och vattenområden används och samt hur markanvändningen skall utvecklas. Lagen fastställer att planläggningen av mark- och vattenområden är en kommunal angelägenhet och ställer krav på att kommunen upprättar en översiktsplan över hela kommunen. Lagen innehåller föreskrifter om bland annat detaljplaner och bygglov.

Planläggning enligt denna lag ska ske med hänsyn till natur- och kulturvärden, andra miljöspekter samt mellankommunala och regionala förhållanden. Lagen fastställer att byggnader eller områden som är särskilt värdefulla från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt inte får förvanskas. Dessa kan av kommunerna skyddas genom bestämmelse i detaljplan eller genom områdesbestämmelser. Skyddet regleras i PBL:s 8 kapitel och de bestämmelser som läggs in i planen är juridiskt bindande.

PBL 2 kap. Allmänna och enskilda intressen

1 § Vid prövningen av frågor enligt denna lag ska hänsyn tas till både allmänna och enskilda intressen.

3 § Planläggning enligt denna lag ska med hänsyn till natur- och kulturvärden, miljö- och klimataspekter samt mellankommunala och regionala förhållanden främja

1. en ändamålsenlig struktur och en estetiskt tilltalande utformning av bebyggelse, grönområden och kommunikationsleder,
2. en från social synpunkt god livsmiljö som är tillgänglig och användbar för alla samhällsgrupper,
3. en långsiktigt god hushållning med mark, vatten, energi och råvaror samt goda miljöförhållanden i övrigt,
4. en god ekonomisk tillväxt och en effektiv konkurrens, och
5. bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet.

6 § Vid planläggning, i ärenden om bygglov och vid åtgärder avseende byggnader som inte kräver lov enligt denna lag ska bebyggelse och byggnadsverk utformas och placeras på den avsedda marken på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till

1. stads- och landskapsbilden, natur- och kulturvärdena på platsen och intresset av en god helhetsverkan.

PBL 8 kap. Krav på byggnadsverk, byggprodukter, tomter och allmänna platser

13 § Förvanskningförbud

En byggnad eller som är särskilt värdefull från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt får inte förvanskas.

Enligt 13 § 1 st. p.4 ska förvanskningförbudet även tillämpas på bebyggelseområden.

14 § Underhåll och varsamhet

Ett byggnadsverk ska hållas i vårdat skick och underhållas så att dess utformning och de tekniska egenskaper som avses i 4 § i huvudsak bevaras. Underhållet ska anpassas till omgivningens karaktär och byggnadsverkets värde från historisk, kulturhistorisk, miljömässig och konstnärlig synpunkt.

Om byggnadsverket är särskilt värdefullt från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt, ska det underhållas så att de särskilda värdena bevaras.

17 § Varsamhet och ändringar

Ändring av en byggnad och flyttning av en byggnad ska utföras varsamt så att man tar hänsyn till byggnadens karaktärsdrag och tar till vara byggnadens tekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden.

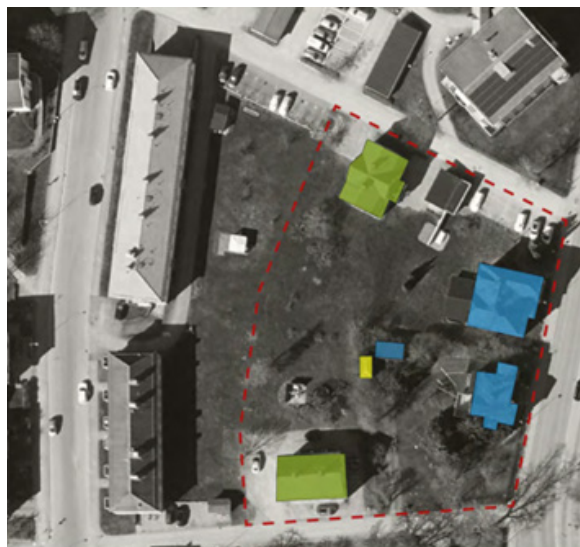
PBL kap 9 § 34 (rivningslov):

Rivningslov kan nekas om en byggnad eller byggnadsdel bör bevaras på grund dess historiska, kulturhistoriska, miljömässiga eller konstnärliga värde.

Kulturhistorisk klassificering

Lindesberg bostäder AB anlitar White arkitekter för att bedöma bebyggelsens kulturvärden inom kvarteret Bågen. Analysen gjordes 2021, dvs **efter** att planprogrammet för norra stadskärnan och översiktsplanen hade tagits fram där kvarteret pekades ut som möjligt för förtätning. Befintliga kulturvärden inom det aktuella området identifierades och beskrevs i analysen. Kulturhistoriskt värdefulla byggnader klassificerades enligt en fyrgradig skala. Nedan finns ett förkortat sammandrag av bedömningar och rekommendationer hämtat ur "Kv Bågen, Kulturmiljöanalys, 2021-07-02, White arkitekter AB):

- Blå – Särskilt värdefull byggnad, bör omfattas av PBL 8 KAP 13§.
- Grön – Kulturhistorisk värdefull byggnad bör omfattas av PBL 8 kap 17§.
- Gul – Byggnad med visst värde eller miljöskapande värde. Bör omfattas av PLB 8 kap 17§.
- Ej markerade byggnader inom utredningsområdet bedömdes vara utan betydande kulturhistoriska värden och att de inte bör omfattas av PBL 8 kap 17§.

Figur 4. Kulturhistorisk klassificering av byggnaderna inom utredningsområdet markerat med röd streckad linje. Illustrationen är hämtad ur Whites kulturmiljöanalys.

GÄLLANDE PLANER/PROGRAM

Översiktsplan

Lindesberg kommuns översiktsplan antogs av kommunfullmäktige 2019. Översiktsplanen anger riktning för staden. Lindesbergs tätort utpekades som utvecklingsområde avseende stadsbygd. Nya bostäder bör främst tillkomma inom utpekade områden och genom förtätning inom tätorten.

Området karaktäriseras av en småstadsmiljö med bl.a. trästadsbebyggelse och utblickar över Stora Lindesjön. Inom tätorten bör nya bostäder och verksamheter placeras och utformas med hänsyn till den befintliga bebyggelsens struktur och skala. Stor hänsyn bör tas till områdets kulturhistoriska och arkitektoniska värden. Utblickar över Stora Lindesjön bör bibehållas (Lindesberg kommun, 2019).

Kulturmiljö i översiktsplanen

Under rubriken Kulturmiljö i ÖP redogörs för hur kulturmiljöer ska tas tillvara i utvecklingen av staden:

- Kulturbeskyddade värdefulla miljöer och byggnader ska vårdas, bevaras samt tillgängliggöras.
- Bevarandet av kulturbeskyddade värdefulla platser bidrar till att skapa en historisk identitet för kommunens invånare. Kommunens kulturbeskyddade värdefulla miljöer och byggnader ska uppmärksammas, lyftas fram och göras mer kända bland invånare samt besökare. Informationen om och tillgängligheten till intressanta miljöer och byggnader ska öka.
- Kommunen ska verka för att övergivna kulturbeskyddade värdefulla byggnader ges en ny meningsfull användning anpassad till dess värden. Vid ändringar av en byggnad med ett dokumenterat kulturbeskyddat värde bör samråd ske med Örebro länsmuseum.
- För kulturbeskyddade värdefulla miljöer och byggnader, som i dag inte är detaljplanelagda, bör detaljplan eller områdesbestämmelser upprättas samt vid behov skydds- och varsamhetsbestämmelser samt rivningsförbud införas.
- Ny bebyggelse ska anpassas till omgivande miljöer och byggnader, även där det saknas dokumenterade kulturbeskyddade värden.

Planprogram för Norra stadskärnan

I "Planprogram för Norra stadskärnan Lindesbergs kommun, Antagandehandling 2014.11.25" pekas kvarteret Bågen och Pilen ut som centrum- och stationsnära bostadskvarter som kan förtätas med ytterligare bostäder (nummer 2, på plankarta). Kvarteren beskrivs ha fina uppväxta trädgårdar som ska ses som en stor kvalitet i området.

Kulturmiljöprogram

I Lindesbergs kommun finns en kulturbeskyddad bebyggelseinventering från år 1970, Bergslagsinventeringen, den omfattar inte kvarteret Bågen. För Lindesbergs tätorts centrala delar finns även ett förslag till bevarandeplan från år 1979 med tillhörande inventering. Huset inom Bågen 8 inventerades men inventeringsblanketten är utan innehåll, enbart en notering att byggnaden är från tidigt 1900-tal. En kulturmiljöinventering genomfördes under åren 1994-2014 men projektet avslutades inte och fokus låg på landsbygdens hus och byggnader.¹ En ny byggnadsinventering är under utförande. Ett medskick till fortsatt process är att hänsyn bör tas till kulturbeskyddade värden som lyfts i den studien.

¹ Muntlig uppgift Helena Randefelt, Lindesbergs kommun 2024-01-10.

Figur 5. Utsnitt av plankarta ur Planprogram för Norra stadskärnan. Kvarteret Bågen pekas tillsammans med Pilen ut som möjliga för förtätning.

Stadsplan

Aktuellt planområde ingår i stadsplan från 1923 där utpekade område är planlagt för: "C - Kvarter huvudsakligen avsedda för öppet byggnadssätt". Av planbeskrivningen framgår bestämmelser för kvarteret avseende byggrätt, placering, volym, bostäder samt typ av verksamhet (Stadsplan Lindesberg, 1923, (Lindesberg_LG_A2_dp.pdf (sb-bergslagen.se).

NATIONELLA MILJÖMÅL

Avgränsning av miljöaspekter har beslutats i samråd med Länsstyrelsen i Örebro län. Utöver de nationella målen bedömde Länsstyrelsen i Örebro län även att de globala målen, Agenda 2030, var relevanta bedömningsgrunder att lyfta in i föreliggande MKB-arbete.

Sverige har antagit 16 nationella miljömål som visar vägen mot ett hållbart samhälle. Målen konkretiseras i 21 miljö kvalitetsmål. För fysisk planering är framför allt miljömålet "God bebyggd miljö" vägledande. Hur vi bor och lever påverkar miljön på många sätt. Enligt miljöbalken ska en miljökonsekvensbeskrivning innehålla en beskrivning av hur relevanta miljö kvalitetsmål och annan miljöhänsyn beaktas i planen.

Det nationella miljömålet "God bebyggd miljö" syftar bland annat till att natur- och kulturvärden ska tas tillvara och utvecklas. 2012 beslutade regeringen om tio preciseringar för att kunna arbeta mer konkret med styrningen mot en God bebyggd miljö. Angående Kulturvärden i bebyggd miljö preciseras miljö kvalitetsmålet med följande: "det kulturella, historiska och arkitektoniska arvet i form av värdefulla byggnader och bebyggelsemiljöer samt platser och landskap bevaras, används och utvecklas".

Kulturmiljömål

Sveriges nuvarande kulturmiljöpolitik presenterades av regeringen 2013. Därefter godkändes nationella mål för kulturmiljöarbetet av riksdagen. Politiken, inklusive dess mål, beskrivs i "Kulturmiljöns mångfald" (proposition 2012/13:96). Målen ska vara vägledande för kulturmiljöarbetet på regional och kommunal nivå och främja:

- Ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas.
- Människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön.
- Ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser.
- En helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas till vara i samhällsutvecklingen.

GLOBALA HÅLLBARHETSMÅL

Förenta nationernas generalförsamling antog den 25 september år 2015 resolutionen Agenda 2030 för hållbar utveckling. Agendan innehåller 17 mål och 169 delmål och innebär att medlemsländerna

i FN har förbundit sig att arbeta för att uppnå en socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbar värld till år 2030. Nedanstående mål för hållbar utveckling bedöms vara relevanta för detaljplanen:

Mål 11 – Hållbara städer och samhällen

Målet handlar om att planera och utforma bostäder, infrastruktur, transporter, återvinning och andra offentliga platser på ett hållbart och säkert sätt. Till varje mål finns ett antal delmål formulerade och för mål 11 bedöms följande delmål som relevanta att beakta i samband med planarbetet

11.4: Stärka insatserna för att skydda och trygga världens kultur- och naturarv.

11.A Främja nationell och regional utvecklingsplanering.

KORT HISTORISK BAKGRUND

DET KULTURHISTORISKA SAMMANHANGET

Lindesbergs stads utformning, med ett regelbundet och tydligt rutnätssystem, började ta form i och med att en stadsplan upprättades 1644. Kvarteret Bågen tillkom kring 1910 i samband med en utbyggnad av Lindesberg utmed Kristinagatans sträckning norrut.

Kungsgatan var stadens ursprungliga huvudgata mot vilken viktiga institutioner som kyrka och rådhus orienterades. Under 1800-talets andra hälft började mark kring Kristinavägen tas i anspråk. Efter stadsbranden 1869 och i och med en ny stadsplan på 1880-talet blev Kristinavägen en trädkantad esplanad och ny huvudgata genom centrum.

Lindesberg växte kraftigt under slutet på 1800-talet och början av 1900-talet då industrier och företag etableras. Mellan 1870 och sekelskiftet 1900 fördubblades nästan Lindesbergs befolkning. Med ökad befolkning krävdes också en utbyggnation av staden. Kring sekelskiftet 1900 växte bebyggelse successivt i nordlig riktning på ömse sidor av Kristinavägen.

Det är inom den historiska kontexten som kvarteret Bågens bebyggelse tillkom utmed Kristinavägens norra avslut. Kvarteret finns utritat på stadsplanen från 1909. Marken utgjordes tidigare av åkermark. Kvarteret bebyggdes i etapper under 1900-talets första decennier. Lamellhusen i kvarterets västra del byggdes parallellt med Kungsgatan och tillkom under 1940-talet.

Figur 6. Villabebyggelse inom stora tomter utmed Kristinavägen på 1930-talet. I fonden syns kvarteret Bågen med villa Ljungagården och Magnehill. I förgrunden till vänster i bild syns villa Ugglebo inom kvarteret Pilen. Bilden är hämtad från kulturmiljöanalysen av White arkitekter.

Det tidiga 1900-talets villabebyggelse kom att bryta av mot den täta kvartersstaden och 1600-talets rutnätssystem. Planmönstret frångicks till förmån för ett mer mjukt och böljande gatunät med en mer öppen bebyggelsestruktur och gröna gårdsrum.

Efter 1920-talet avtog byggandet väsentligt i innerstaden. Nybyggnader kom att i stor utsträckning förläggas utanför det äldsta stadsområdet. Därför har 1930- och 40-talens "funkisstil" avsatt förhållandevis få spår i byggandet.

NULÄGE

Kristinavägen är idag ett välanvänt stråk genom Lindesberg och har som helhet en skiftande karaktär avseende bebyggelsens placering. Kvarteren innehåller en blandning av bostäder, handel och service. Byggnadernas ålder och utformning utmed vägen varierar också i hög grad. Byggnadshöjden utmed gatan varierar också men är överlag mellan 2-4 våningar vilket ger en sammanhållen skala.

Under senare år har Kristinavägen blivit en tungt belastad genomfartsled, som förlorat sina miljöskapande träd och karaktäristiska sekelskiftesbebyggelse. Numer innehåller kvarterspartierna, som ansluter till Kristinavägen, modern bebyggelse som på sina håll växlar med rester av byggnader från tidigare byggnadsepoker. Gatubebyggelsen omspänner såväl envåniga äldre hus som moderna 4-våningshus.

Kvarteret Bågen har, tillsammans med bebyggelsemiljöerna inom kvarteret Pilen och Hornet, en till stora delar äldre bevarad karaktär. Villorna är omgivna av stora trädgårdar med till exempel häckar, bärbuskar, syrénbuskage, fruktträd, prydnadsträd, blandade lövträd. Inom kvarteren är bebyggelsen förlagd mot omgivande gator vilket skapat ett sammanhängande stort grönt rum som ramas in av bebyggelsen.

Villabebyggelse från tidigt 1900-tal har successivt rivits inom kvarteren belägna norr, öster och söder om kvarteret Bågen. Större byggnadsvolymer har tillkommit i deras ställe. Kvarvarande äldre byggnader utgör därför en rest av en tidigare sammanhängande villabebyggelse vars byggnader och tomtstrukturer visar på en av stadens expansiva byggnadsfaser. Lindesberg skiftade från handelsstad till industristad till följd av metall- och verkstadsindustrin och tillkomsten av en järnvägsförbindelse kring sekelskiftet 1900.

För beskrivning av berörda byggnader och deras kulturvärden hänvisas till Whites kulturmiljöanalys.

Bedömningen i utförd kulturmiljöanalys (White arkitekter 2021) är att de två byggnaderna närmst Kristinavägen, Bågen 1 och 8, villa *Ljungagården* respektive *Magnehill*, är särskilt värdefulla ur kulturhistorisk synpunkt. Motivet till detta är att byggnaderna har höga arkitektoniska, miljöskapande och samhällshistoriska värden och de bedöms inneha unicitetsvärden av lokal, men även av regional och nationell betydelse. Byggnaderna med tillhörande uthus bedömdes vara särskilt värdefulla och omfattas av PBL 8 kap 13 § och att de som sådana inte bör rivras.

De i väster belägna byggnaderna, inom Bågen 2 och 7, har även de bedömts inneha arkitektoniska, miljöskapande och samhällshistoriska värden, primärt på lokal nivå och omfattas av PBL 8 kap 13 § och 17 §.

AVGRÄNSNING

TIDSMÄSSIG AVGRÄNSNING

Detaljplanen innebär påverkan både under byggtiden och när detaljplanen är genomförd genom att den byggda miljön förändrats permanent. Denna miljöpåverkan kan vara både positiv och negativ sett över tid.

De bedömningar som görs för nollalternativ och planförslag utgår från jämförelseåret 2027. Vissa åtgärders miljökonsekvenser kan dock sträcka sig längre än till planeringsperiodens slut. I den mån det är möjligt, rimligt och relevant behandlar MKB:n även dessa konsekvenser.

GEOGRAFISK AVGRÄNSNING

Planområdet för detaljplanen Kv. Bågen är avgränsad enligt figur 2.

Länsstyrelsen har efterfrågat ett resonemang om planförslagets miljöpåverkan på ett större geografiskt område än själva planområdet och dess relation till riksintressets uttryck samt påverkan på siktlinjer och på stadsbilden.

SAKLIG AVGRÄNSNING

De miljöaspekter som behandlas inom ramen för MKB-arbetet redovisas och motiveras i Tabell 1 nedan.

Miljöaspekt	Motivering
Kulturmiljö	Planen medför rivning av flera "särskilt värdefulla" byggnader och att tillhörande mark och trädgårdar utgår (på grund av att ett bjälkag placeras under befintlig marknivå vilket kräver urschaktning). Ny bebyggelse uppförs, till stora delar över ett nytt planterbart bjälkag. Planens påverkan på närliggande riksintresse för kulturmiljö behöver utvärderas och tas i beaktande vid bedömning av planens miljöpåverkan tillsammans med berörda miljö kvalitetsmål. Påverkan på stadsbilden, grönstruktur, relationen till intentionerna i översiktsplanen och i förhållande till plan- och bygglagen och tidigare utredningar bedöms även.

Tabell 1. Saklig avgränsning av miljöaspekter som berörs av planen.

ALTERNATIV, METOD OCH BEDÖMNINGSGRUNDER

PLANALTERNATIV

Avsikten är att hela planområdet ska nyttjas för bostadsändamål. För att möjliggöra att området utvecklas till ett stadskvarter med lokaler i bottenvåningen så planläggs området även för centrumändamål.

Bostäder

Markanvändningen bostäder möjliggör både vanliga bostäder, fritidshus och kategoribostäder. Syftet med planläggningen är att möjliggöra för flerbostadshus.

Centrum

Användningen möjliggör bland annat handel, service, tillfällig vistelse, hotell, biografer, museum, samlingslokaler och kontor. Syftet med planläggningen är huvudsakligen att möjliggöra för att kvarteret kan utvecklas med butiker, restauranger och kontor i bottenvåningen.

NOLLALTERNATIV

Nollalternativet beskriver planrådets sannolika utveckling om planen inte genomförs. I MKB:n antas nollalternativet innebära att nuvarande stadsplan fortsatt kommer att vara gällande. Markanvändningen kommer därmed vara oförändrad jämfört med nuläget vilket innebär att området kommer att nyttjas likt nuläget och inga nya bostäder kommer att tillkomma.

METOD

Konsekvenserna av planförslaget bedöms och redovisas gentemot nollalternativet och nollalternativet bedöms och redovisas mot nuläget. Till grund för bedömningarna används bland annat framtagna underlagsutredningar, relevanta kommunala planer, program och mål samt Sveriges miljö kvalitetsmål.

Bedömningen av miljökonsekvenserna till följd av planens genomförande sker i flera steg.

Steg 1 – Områdets förutsättningar och värden bedöms.

Steg 2 – Omfattning av störningen eller ingreppet (påverkan) bedöms och effekten av påverkan beskrivs.

Steg 3 – Betydelsen av effekten/påverkan utifrån områdets antagna känslighet beskrivs, det vill säga konsekvensen.

Om en aspekt i ett område med stort värde störs i stor omfattning, innebär det stora negativa konsekvenser, medan en liten störning på ett område med litet värde innebär små negativa konsekvenser. Positiva konsekvenser kan uppstå om inverkan på ett område är positivt.

Områden med stora värden är till exempel riksintressen eller andra intressen.

Omfattningen av påverkan som planen antas medföra för respektive miljöaspekt har bedömts på en skala: Ingen – liten – måttlig – stor.

Konsekvenserna har sedan bedömts utifrån en sammanvägning av värdet och omfattningen av påverkan.

Intressets värde	Effekt (beroende av omfattning och varaktighet)			
	Stor negativ effekt	Måttlig negativ effekt	Liten negativ effekt	Positiv effekt
Högt värde/ känslighet	Mycket stor konsekvens	Stor konsekvens	Måttlig konsekvens	Positiv konsekvens
Måttligt värde/ känslighet	Stor konsekvens	Måttlig konsekvens	Små konsekvenser	Positiv konsekvens
Lågt värde/ känslighet	Måttlig konsekvens	Små konsekvenser	Ingen/försumbar konsekvens	Positiv konsekvens
Ingen/försumbar påverkan	Försumbar/oförändrad konsekvens			

Tabell 2. Matris som illustrerar bedömningsmetodiken i miljökonsekvensbeskrivningen.

PLANFÖRSLAGET

Planen syftar till att pröva om ny bebyggelse kan uppföras och ersätta befintliga villor belägna inom kvarterets östra del.

Ett dolt garage planeras under mark och gården anläggs till stor del på bjälklag i nivå med Kristinavägen. Bebyggelsen delas upp i fyra huskroppar, delvis parallellt med garaget som suterrängvåning, och med öppningar emellan husen. Byggnadsvolymer föreslås ligga något tillbakadragna från gatan vilket möjliggör en delvis grön förgårdsmark. Ett bilfritt, grönt och luftigt gårdsrum med öppningar i samtliga väderstreck avses tillsammans med förgårdsmarken skapa en öppen och grön karaktär.

Ambitionen är att bryta upp tillkommande bebyggelse i flera volymer som hanterar de varierade förhållanden och sammanhang som finns runt om planområdet. Byggnadsvolymer föreslås varieras i höjd och ges en blandning av de befintliga materialen som förekommer inom kvarteret och dess närhet idag, tex: Tegel, puts, trä, sten och plåt i olika kulörer. Takvåningar föreslås utformas med markerad takfot och en variation i taklutningar, vinklar, hörnlösningar, gavelmotiv, takfönster- och kublösningar.

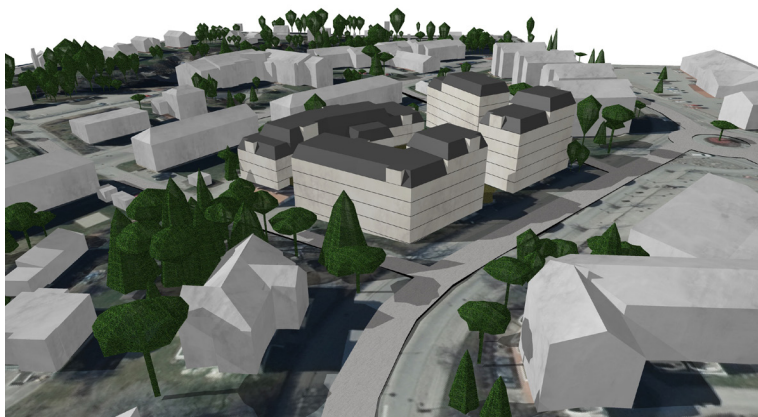
Det framhålls även att kvarteret som helhet bör utformas på ett sammanhållet sätt för att inte upplevas för brokigt.

Tillkommande bebyggelseenheter planeras med varierade höjder. Högre i öster och lägre i väster. Som mest 7 våningar i öster respektive 4 våningar i väster.

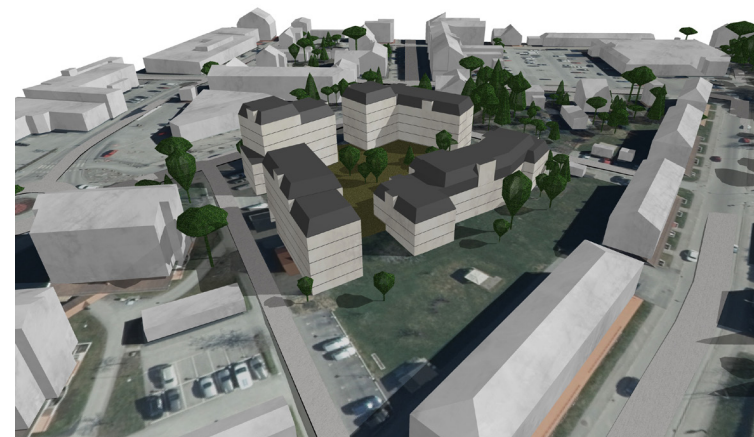

Figur 7. Illustrationen av TON Arkitektur som visar tänkt bebyggelse inom kvarteret sett från sydost.

Visualiseringar daterade 2024-01-08, av TON Arkitektur.

Vy från sydost.

Vy från nordväst.

Vy från nordost.

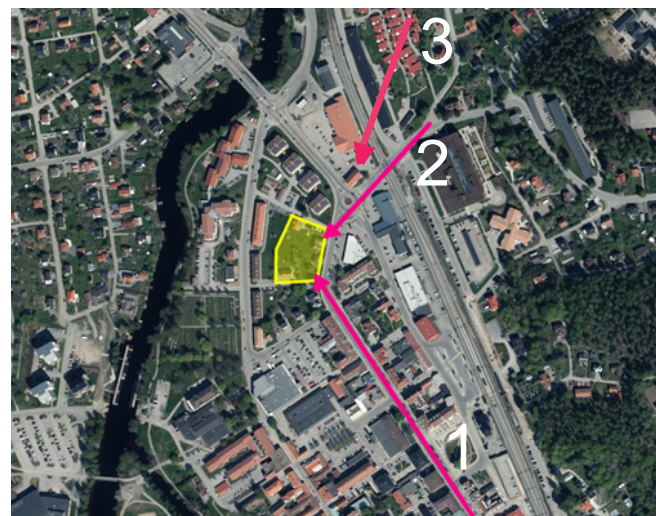
1. Vy från Kristinavägen sett från söder och centrum. Kv Bågen ligger i fonden där Kristinavägen svänger vilket gör att ny bebyggelse hamnar i blickfånget. Visualisering av TON Arkitektur.

3. Från norr och i vyn från Gusselbyvägen framträder den föreslagna bebyggelsen tydligt. Takvåningen går över horisonten och kyrkansnocklinje. Visualisering av TON Arkitektur.

2. I vyn från Schröders backe breder den föreslagna bebyggelsen ut sig i fonden. Visualisering av TON Arkitektur.

Siktlinjer. Bild av TON Arkitektur. Beskuren och modifierad genom tillägg med en siktlinje.

KONSEKVENSBESKRIVNING

I kapitlet beskrivs konsekvenserna av planförslaget och nollalternativet. Kulturmiljöaspekten har delats in utifrån definierade teman vilka beskrivs tillsammans med nuvarande förutsättningar och en konsekvensbedömning av planförslaget.

RIKSINTRESSET

Projektet innebär att Lindesbergs stadskärna får ett tydligt nytillskott i den del som geografiskt inte ingår i riksintresset. Men även åtgärder utanför riksintresseområden kan påverka själva riksintresset indirekt. Riksintressanta miljöer som präglas av en viss historisk epok, så som Lindesberg, kan enligt RAÅ (Riksantikvarieämbetet) vara känsliga för dominerande nutida tillägg. Föreslagen ny bebyggelse riskerar att medföra betydande negativa konsekvenser för stadssiluetten där enbart ett fåtal byggnader, däribland kyrkan, skjuter upp över övrig bebyggelse. Den tillkommande bebyggelsen höjer skalan i stadsrummet. Kvarterets bebyggelse kommer att uppfattas på långt håll. De högre byggnadsvolymerorna blir synliga och upplevs i relation till den lägre bebyggelsen, som ingår i riksintresset, som dominant och överdimensionerade.

Det finns därför en risk att den föreslagna bebyggelsen genom sin höjd och volym visuellt förminskar upplevelsen av kyrktornet och utkonkurrerar den äldre, lägre stadsbebyggelsen i fråga om synlighet, uppmärksamhet och status. Den nya bebyggelsen är inte av sådan vikt för staden som

gör att den bör eller ska synas och konkurrera med kyrkan och andra betydelsefulla byggnader.

Det är också troligt att den ökade skalan inom kvarteret på sikt kan bana väg för en högre exploatering i andra projekt i anslutning till stadskärnan och riksintresset.

Miljövärde "Småstadsmiljö"

Bebyggelsen i Lindesberg karaktäriseras av i huvudsak låg bebyggelse. Gällande planförslagets påverkan på värdet "Småstadsmiljö", kopplat till riksintresset, är följande värdebeskrivning relevant; "...trädgårdar med lummighet nära stadskärnan".

Ny föreslagen bebyggelse har betydligt större fotavtryk och högre skala. Vegetationen ersätts med ny inom minskade ytor med sämre växtförutsättningar på grund av placeringen av bilparkering under jord, under gården. De högre byggnadsvolymerorna ger också mer skugga vilket försämrar förutsättningarna för nytillkommande växtlighet. Planförslaget innebär att befintlig trädgårdsmiljö utgår och de nya grönytor som föreslås kan inte ersätta den befintliga lummiga trädgårdskaraktär som finns. Därav bedöms planförslaget innebära negativ konsekvens för den aktuella värdebeskrivningen kopplad till "Småstadsmiljö".

STADSBILD OCH VYER

I plan- och bygglagens 2 kap 6 § PBL stadgas att bebyggelse och byggnadsverk ska utformas och placeras på den avsedda marken på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- och landskapsbilden, natur- och kulturvärdena på platsen och intresset av en god helhetsverkan. Att detta är uppfyllt är en förutsättning för bygglov.

Planförslagets byggnader bryter av mot rådande stadsbild och kringliggande bebyggelsemiljöer. Platsens befintliga och utpekade kulturvärden har inte heller tagits till vara då planförslaget innebär att både befintliga byggnader och befintlig grönstruktur utgår.

Kvarteret ligger vid gränsen till rutnätsstaden, utmed ett viktigt siktstråk och i vad som i dag är en angöringsväg och entré (liksom genomfartsgata) till Lindesbergs historiska centrum. Villorna med sina trädgårdar inom Bågen 1 och 8 bildar tillsammans med villan inom kvarteret Pilen, söder om planområdet, en husrad av högt miljömässigt värde utmed Kristinavägen.

I relation till befintlig struktur och omgivande bebyggelse är de föreslagna byggnadshöjderna och volymerorna stora och de fyller kvarteret på ett sätt som står i stor kontrast mot den tomtstruktur och villabebyggelse som präglat området under lång tid. Från flera vyer kommer den nya bebyggelsen i kvarteret bli synlig. Den kommer att upplevas som ett utmärkande fondmotiv sett från centrum och Kristinavägen söderifrån samt från Schröders Backe och cirkulationsplatsen nordöst om kvarteret.

Den planerade bebyggelsens komposition och höjdskala kommer påverka stadsbilden och stadens siluett påtagligt och på ett sätt som inte är lämpligt med hänsyn till stadsbilden. I ett så litet samhälle som Lindesberg, med sin unika kulturmiljö i innerstaden, bör även ändring eller komplettering av bebyggelsen i anslutning till stadskärnan utföras varsamt.

Grönstruktur

Inom kvarteret upplevs villaträdgårdarnas markytor som en sammanhängande grönyta och grönstrukturen är en viktig del av kvarterets kulturhistoriska värde genom äldre uppväxta löv- och fruktträd, rester efter planteringar med kulturväxter, bärbuskar och syrenbestånd. I det tidiga 1900-talets stadsplanering var ljus och luft viktiga faktorer. Det är avläsbart både i villabebyggelsen och i planeringen av de låga lamellhusen från 1940-talet som finns i västra delen av kvarteret.

Ett genomförande av planförslaget medför att befintliga grönytor utgår. De ersätts av en nyskapad och förminskad grönyta över ett bjälklag innanför en mer sluten kvartersstruktur med höga byggnader. Dagens goda ljusförhållanden för grönska kan inte bibehållas. De nya grönområden som tillskapas får betydligt försämrade förutsättningar att vara just gröna. Gällande grönstrukturen bedöms inte planförslaget som en likvärdig eller god ersättare.

BEFINTLIGA BYGGNADER OCH NÄROMRÅDET

Berörda byggnader och grönytor inom kvarteret besitter höga kulturhistoriska värden. Tillsammans med likartad bebyggelse från ungefär samma tid i närmiljön, representerar kvarteret Bågen en årsring som visar på stadens expansiva utveckling under 1900-talets första decennier. Bebyggelsen har bedömts inneha särskilda historiska, miljömässiga och arkitektoniska värden.

Ett genomförande av planförslaget bedöms medföra stora negativa konsekvenser för läsbarheten av stadens utveckling. Det finns en risk att effekterna även kan bli kumulativa och påtagligt negativa eftersom en hel del villabebyggelse i Lindesbergs norra stadsdel redan har rivits och ytterligare bebyggelse är hotad (kvarteret Bromsen och Pilen har pekats ut som möjliga kvarter för nybyggnation).

Kvarterets roll kommer att förändras från att vara ett av få bevarade kvarter med bevarad villabebyggelse som tillkom under tidigt 1900-tal kring centrum till att bli en sammanhängande flerbostadsbebyggelse som en del av en utvidgad innerstad. Den tidigare utvidgningen med årsringar blir svår att uppfatta.

En stadsbildseffekt kommer att utgå om planförslaget realiseras. Den gäller den höjd- och volymmässiga nedtrappning som villakvarteren norr om den täta rutnätsstaden svarar för. Ny föreslagen

bebyggelse innebär en skalförskjutning i den närmaste omgivningen. Volymer, byggnadshöjder, struktur och utformning står i skarp kontrast till småstadsbebyggelsen, som mestadels består av små och låga enheter. Planförslaget innebär istället en uppskalning av volymer som medför att befintliga byggnader förminskas, däribland de funkishus som tillkom på 1940-talet i västra delen av kvarteret Bågen. Relationen mellan centrum och dess kransområden riskerar att förändras.

KONSEKVENSER I RELATION TILL INTENTIONER I ÖVERSIKTSPLANEN

Rivningen av befintliga byggnader står i motsättning till översiktsplanen uppställda mål gällande tillvaratagandet av kommunens kulturmiljöer och kulturhistoriskt värdefulla bebyggelse. Målen handlar om att värdefulla miljöer och byggnader ska vårdas, bevaras, uppmärksammas och tillgängliggöras. Vid behov ska skydds- och varsamhetsbestämmelser samt rivningsförbud införas och ny bebyggelse ska anpassas till omgivande miljöer och byggnader.

Kvarteret Bågens kulturhistoriska värden var inte definierade då "Planprogram för Norra stadskärnan" utarbetades eller inför framtagandet av översiktsplanen.

KONSEKVENSER I RELATION TILL PBL KAP 8 OCH KULTURMILJÖANALYSENS RIKTLINJER

Byggnadernas kulturhistoriska karaktäristik och kulturvärden har bedömts i en kulturmiljöanalys (2021 White arkitekter). Två har klassificerats som särskilt kulturhistoriskt värdefulla och två som värdefulla. Tyréns delar den bedömning av bebyggelsens kulturvärden som gjordes i nämnd analys.

Boverket har konstaterat att byggnader tillkomna före 1920-talets bebyggelseexpansion idag utgör en mycket begränsad del av dagens byggnadsbestånd. Sådana byggnader bör därför alltid betraktas som särskilt värdefulla om man inte kan motivera varför de inte ska anses vara det.

Givet byggnadernas klassning, särskilt värdefulla och värdefulla, bedöms planförslaget som ovarsamt och inte förenligt med PBL 8 kap 13 §.

NATIONELLA MILJÖMÅL OCH KULTURMILJÖPOLITIKENS MÅL

Miljökvalitetsmålet God bebyggd miljö innebär bl. a. att "det kulturella, historiska och arkitektoniska arvet i form av värdefulla byggnader och bebyggelsemiljöer samt platser och landskap bevaras, används och utvecklas". De politiskt antagna nationella kulturmiljömålen innehåller liknande formuleringar "ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas, kulturmiljön ska ses som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser och kulturmiljön tas till vara i samhällsutvecklingen".

Eftersom planen innebär rivning av bebyggelse som bedömts vara kulturhistoriskt värdefull och som representerar en årsring i staden utveckling motverkas de nationella miljömålet och målen för kulturmiljöpolitiken.

GLOBALA MILJÖMÅLET - HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN

Hållbar stadsutveckling omfattar hållbart byggande och hållbar planering. Minskad resursanvändning och minskad miljöbelastning kan knytas till effekter av respekt för och bevarandet av befintlig bebyggelse. Planen motverkar målet genom att funktionsdugliga byggnader rivs för att ge plats åt nya.

Genom att kultur- och naturvärden tas bort motverkas även delmål 11.4: "Stärka insatserna för att skydda och trygga världens kultur- och naturarv".

Delmål 11.A. "Främja nationell och regional utvecklingsplanering" handlar bl a om att främja positiva sociala och miljömässiga kopplingar mellan stadsområden genom att stärka utvecklingsplaneringen.

Den byggda miljön påverkar människans välmående och att uppleva ett samhälles historiska utveckling ökar förmågan till välbefinnande och gemenskap. Att beakta och ta hänsyn till kulturhistoriskt värdefulla miljöer, specifika och relevanta för Lindesberg, är en viktig del av hållbar planering. I det sammanhanget motverkar planen även delmål 11.A.

NOLLALTERNATIV

Följande nollalternativ har bedömts:

1. Planområdet och byggnaderna fortsätter nyttjas som i dagsläget (bostäder och kontor) och förvaltas i enlighet med plan- och bygglagens 8 kap. 13, 14 och 17 §.

Nollalternativet förutsätter att planområdet och byggnaderna fortsätter nyttjas som i dagsläget (bostäder och kontor). Om planen inte genomförs och byggnaderna underhålls och förvaltas i enlighet med plan- och bygglagens 8 kap. 13, 14 och 17 § bedöms effekterna av det som mycket positiva för de kulturvärden som området omfattas av idag.

Med ett underhåll anpassat till den utformning och de tekniska egenskaper som byggnaderna hade vid uppförandet görs bedömningen att kulturvärdena ytterligare kan förstärkas.

Figur 8. Del av planområdet sett från väster.

SAMLAD BEDÖMNING

I konsekvensanalysen ovan redovisas i vilken grad aktuellt förslag påverkar kulturhistoriska värden utifrån olika teman. Konsekvenserna har sedan bedömts utifrån en sammanvägning av värdet och omfattningen av effekten. Här nedan sammanfattas konsekvenserna.

Planförslaget bedöms generellt medföra stora konsekvenser för kulturmiljön eftersom det handlar om att såväl markförhållandena förändras som rivning av befintliga kulturhistoriskt värdefulla byggnader. I jämförelse bedöms nollalternativet medföra positiva konsekvenser. Gällande nationella miljömål, kulturpolitiska mål och globala miljömål bedöms detaljplanen medföra måttlig konsekvens och nollalternativet positiv konsekvens.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER

- Utred möjligheten att vidareutveckla och eventuellt komplettera platsen med bevarande av befintliga kulturvärden. Till exempel genom en analys som redovisar om och i så fall hur en exploatering kan vara möjlig.
- Utred alternativa tomter i Lindesberg lämpliga för storskalig flerbostadsbebyggelse.

Miljöaspekt Kulturmiljö / definierade teman	Planförslaget	Nollalternativ 1
Riksintresset	Stor konsekvens	Positiv konsekvens
Stadsbild, vyer och grönstruktur	Stor konsekvens	Positiv konsekvens
Befintliga byggnader och närområdet	Mycket stor konsekvens	Positiv konsekvens
Stadens styrdokument	Stor konsekvens	Positiv konsekvens
PBL Kap. 8 och kulturmiljöanalysens rekommendationer	Mycket stor konsekvens	Positiv konsekvens

BEDÖMNINGSSKALA

De kulturhistoriska bedömningarna som redovisas i denna analys bygger på nedanstående skala för konsekvenser:

Mycket stor konsekvens uppstår när synnerligen kulturhistoriskt värdefulla kulturmiljöer, på grund av dess sällsynthet eller särskilt goda exempel på en viss funktion, objekt eller epok, går förlorade. Kan även representeras av en enhetligt särskilt värdefull kulturmiljö med höga bevarandevärden. Konsekvenserna blir så stora att så att miljön inte längre är kännetecknande för företeelsen. Kopplingar, strukturer och samband med andra värdefulla kulturmiljöområden går förlorade. Främst gäller det nationella eller regionala värden men även lokala perspektiv.

Stor konsekvens uppstår när betydande påverkan sker i kulturmiljö med höga bevarandevärden ur ett nationellt, regionalt eller lokalt perspektiv. Höga kulturvärden kan representeras av särskilt värdefulla enskilda objekt och miljöer. Om påverkan innebär att miljöns eller byggnadens kulturhistoriska värden skadas och förvanskas eller får till följd att viktiga samband och strukturer går förlorade uppstår stor negativ påverkan.

Måttlig konsekvens uppstår när kulturhistoriska värden påverkas i mindre grad än ovan. Kulturmiljö som fragmenteras så att dess helhet inte kan uppfattas. Strukturer och samband försvagas och blir mindre tydliga. Enstaka kulturvärden, välbevarade, unika eller på annat sätt värdefulla i ett regionalt perspektiv går förlorade.

Små konsekvenser innebär att åtgärderna riskerar att minska delar av aktuella kulturhistoriska värden, men påverkar inte helhetens läsbarhet. Samband och strukturer kan även i framtiden uppfattas.

Inga konsekvenser varken negativa eller positiva, förväntas på befintliga kulturmiljövärden.

Positiv konsekvens uppstår när projektet bidrar till att tydliggöra och förstärka kulturmiljöns samband och strukturer.

Tyréns Sverige AB, 118 86 Stockholm, www.tyrens.se